

Микола ДАШКІСВ

Малюнки О. Ілляшенка

Уривок з науково-фантастичного роману
«Загибель Уранії»

3 січня 195... року в Сибіру приземлилась космічна ракета, що прилетіла до нас з якоїсь віддаленої частини Галактики. Скинувши з себе зовнішню оболонку, ракета перетворилась на величезну металеву потвора-всюдихід і рушила курсом на північ. На своєму шляху ця потвора натрапила на аспіранти-геофізика Павла Сєдих і полонила його. (Цей розділ роману був надрукований у № 2 журналу «Знання та праця»).

У прибережній смугі Льодовитого океану потвора виявив радянський винищувач. Він сигналізував їй, наказав зупинитися. Але потвора збила літак. Павло Сєдих вирішив втрутитися в роботу машини, щоб врятувати радянського льотчика. Спроба зазнала невдачі.

ЩУПАЛЬЦЯ скрутили Павла Сєдих і тримали його весь час, доки в гарячковому темпі клацали перемикачі й мерехтіли кнопки на щитах. Те, що це тривало довго, до деякої міри заспокоювало юнака: може, вдалося щось пошкодити і таким чином

врятувати радянського льотчика. Але загалом тривога ще більше посилилась.

В оці хвилини тяжкої вимушеної бездіяльності Сєдих вже іншими очима глянув на ту споруду, в яку потрапив. Вона досі не завдавала йому більш-менш значної шкоди, а він і розкис, зичив усього найкращого гостям з іншої зоряної системи. Люди - людьми, але хіба не винищували колонізатори таких самісіньких живих і розумних, як і вони самі?.. І хіба стали імперіалісти людянішими, одержавши на озброєння атомні бомби та реактивну авіацію?

Хотілося вірити, що отам, на далекому «Зоряному кільці», звідки прилетіла ракета, вже запанував комунізм і восторжествували справедливість та гуманність. Але ж побажання і дійсність збігаються не завжди. А що коли там загальмувався історичний процес і оцей космічний корабель - не посланець дружби, а розвідник загарбників, яким стало тісно на своїй планеті?

Павло побачив, яким жахливим засобом знищення може стати ця саморушна споруда. Літак, що намагався її зупинити, розсипався, мов купа листя від подуву вітру. При цьому не почулося ні пострілу, ні вибуху: невідома сила сягала далеко, діяла тихо. То був радянський літак, і коли потвора збила його, то...

Павло запнувся. Радянський літак?.. Але звідки про це знають космонавти? Для людини Землі червона п'ятикутна зоря справді символізує найкращу в світі країну, а для них - це тільки геометрична фігура. І слово «радянський» пролунає для них як пустий звук, бо вони не знають ні мови, ні суспільного ладу Землі. Винищувач загинув тому, що першим напав на всюдихід. Космічні гості просто оборонялись.

Так міркував Павло Сєдих, але мало радості було з такого самозаспокоювання. Факт лишався фактом: посеред Сибіру з'явилась потвора невідомої приналежності і збила радянський літак. Агресію не подарують нікому. Чи здогадаються, що цей всюдихід прилетів з іншої сонячної системи, - невідомо, а от бомбардувальники сюди примчать, знищать і всюдихід... і ту людину, яка мимохіть опинилася в ньому.

Погано, погано складалися обставинні В ім'я власного життя і життя космонавтів слід було б яким завгодно способом зіпсувати машину, зупинити її і почепити білий прапор... Тільки як це зробити?

Коли щупальця послабшали й опали, юнак з наполегливою рішимістю відновив спроби вступити в контакт з космонавтами. Він смикав за в'ялі, нерухомі с'язки «спрутів», стукав кулаком по екранчику, гукав, свистів - ніякої відповіді. Не привели ні до чого путнього навіть навмисні натиски на заборонені кнопки: важелі спочатку неохоче, а потім все лютіше відштовхували Павла і нарешті скрутили й посадили в крісло.

- Дурні! Ой дурні ж! - з розпачливою злістю простогнав Павло. - Ну, хай я загину, але ж ви загинути не маєте права! Ви повинні розповісти про себе й побачити нас!

Анітєлень... Тільки клацають байдуже перемикачі.

Павло зітхнув: ну що ж, - хай буде, як буде! Він простягнув руку - щупальця попустили обійми - і натиснув на кнопку екранчика.

Вмить розтануло все довкола. Густозоряний морок навалився несподівано, раптово. Запаморочилась голова. Лещатами стиснуло груди.

Павло ошелешено озирнувся. Ні, він сидить у кріслі, так як і сидів, але все довкола, навіть власне тіло, здається примарним, несправжнім. Силою волі вдається на кілька секунд повернути себе до свідомості, а потім настирливо лізуть у мозок інші думки, напливає інше оточення, і починаєш почувати себе зовсім іншою, незнайомою досі людиною...

Це скидалось на гіпноз. Мабуть, «кіноапарат» мешканців іншої планети випромінював спеціальні радіохвилі, які, потрапляючи в мозок глядача, викликали відповідні образи й відчуття. В цьому, кінець

кінцем, не було нічого неприродного, бо людський мозок і сам випромінює електричні коливання, як крихітна радіостанція, але свідомість опиралась чужому впливу, намагалась звільнитися від неприємного стану.

Юнак припинив опір. І відразу ж все навколо стало чітким, виразним.

Павло відчував, що висить у чудернацькій позі - догори ногами в пустоті. Абсолютно тихо навколо, аж дзвенить у вухах. Темно... А втім, ні, це не можна було назвати темрявою: оксамитова безодня, що простяглась аж ген у безмежжя, уткана гострими промінчиками зірок.

Тіло здавалось легесеньким-легесеньким. Воно навіть не торкалося стінок металевого скафандра, але зігнути руку було важко: мабуть, шарнірні суглоби стримувались надто великою силою тертя.

Павло простягнув руку до важелька на грудях скафандра, але поглянув при цьому на фосфоричний циферблат покажчика тиску повітря і затримав рух.

- Ні, ні! - промимрив він сердито. - Тримайся, друже Айт! Якщо ти загинеш - містерові Кейз-Олу і за вухом не свербітиме.

Павло не здивувався з своїх думок. Він чомусь знав, що його найлютіший ворог, містер Кейзл-Ол, - це найбагатша людина Монії. Монія - наймогутніша з капіталістичних держав Пірейї. Пірейя - єдина заселена людьми планета системи Двох Сонць. А він, інженер Айт, - а вірніше, каторжник БЦ-105, - зараз хотів одкрити клапан скафандра, щоб загинути від космічної холоднечі миттєво й безболісно.

- Ні, ні! Тримайся, друже Айт! Ти ще повернешся в Монію, і містер Кейз-Ол затанцює перед тобою свій останній танець!

Замість того щоб відкрити клапан, Айт ще дужче прикрутив повітряний вентиль.

Коли й досі було важко дихати, то тепер в легенях аж запекло. Адже це не жарт: замість п'яти балончиків кисню, які видавались каторжникам на сто годин, тобто на добу, Айт одержав тільки два.

Таке витончене катування могли вигадати лише посіпаки містера Кейз-Ола: змусити людину обмежувати саму себе в найголовнішому - в диханні.

Два балончики кисню!.. Їх вистачило б на сорок годин нормального дихання. А тоді - смерть, бо раніше нульової години ніхто до каторжанина й не наблизиться. Якщо хочеш жити - загвинти вентиль майже до краю, хапай ротом ледве розбавлений киснем гелій, стогни, мучся, але не спокушайся дихнути на повні!

Були такі, що не витримували. Вони пускали струмінь на повну міць, п'яніли від чистого кисню, а потім відкривали скафандр. Швидка, легка смерть!.. Та тільки ні, вмирати не можна! Айт все ще сподівався порятунку, хоч твердо знав, що приречений на загибель. Жоден з каторжників не міг проіснувати цілу добу з двома балончиками. Три замість п'яти - ще с'як-так, але два...

Навіть зараз, на більш-менш терпимій половинній нормі, Айт почував себе як людина, що пірнула занадто глибоко у воду і пробула в ній над усі допустимі строки... «Дихати, щоб жити!» - мовчки стогнали легені. «Жити, щоб помститись!» - важко гупало серце.

- Клятий виродку! - шепотів Айт. - Ти зазнаєш того ж, чого зазнає і Кейз-Ол!

Це було справді нечувано: за дрібнісіньку провину, за недовиконання денної норми, наглядач Орт посадив Айта в карцер з двома балонами на добу! А втім, цього можна було сподіватись: недарма ж суддя сказав, що навіть каторги для такого злочинця, як інженер Айт, замало.

Карцер... Ні, звичайний карцер, хай і найтісніший, був би раєм проти цього ув'язнення в безповітряному просторі, в світі невагомості. Там можна вільно дихати; можна зробити хоч крок, хоч півкроку. А тут борсайся, як жук на мотузці, - не просунешся вперед ані на міліметр. Хай просто перед очима повільно пропливатиме дорожочинний балон з киснем, - якщо до нього не дотягнешся хоч на товщину волосини, це все одно, що не схопиш його ніколи. А коли він, скоряючись силі всесвітнього тяжіння, через багато діб наблизиться трохи, і ти незграбно торкнеш його пальцями, - він зрушить з місця і помчить у вічну подорож. Тільки ракетна злагода надає можливості

вільно пересуватись у світі невагомості, але в скафандрах каторжників, звичайно, ракетниць немає. Ще добре, що хоч не зняли обертальних дисків.

Біля пояса, нижче кисневих балонів, Айт намацав ручку центрифуги. Звісно, не варто було б витрачати енергію, отже й кисень, на зайву фізичну роботу. Але Айт вже не міг лишатись обличчям до зоряної безодні. Якщо й умирати, то перед очима повинна стояти рідна планета.

Зрушив з місця і почав набирати обороти невеличкий масивний диск. І разом з ним, тільки в протилежний бік, повільно обертався Айт. Власне, він не помічав свого руху, тільки зорі раптом зрушили з своїх місць і попливли небозводом.

Перед Айтом відкривалась інша - неповторна, чудесна картина. Але він спостерігав її вже протягом кількох сот днів і тепер проводжав поглядом, повним смутку.

Звідкись згори спускався темний диск Пірейї. На цій півкулі ніч настала нещодавно: лівий край атмосфери палахкотів червоно, і переходи від світла до темряви були м'якими. В центрі планети вже панував морок, але його то в одному, то в іншому місці прорізували яскраві вогні, що пробивались навіть крізь запону хмар. Що то за країна?.. Монія?.. Чи, може, Союз Комуністичних держав?.. Цього визначити зараз Айт не міг.

Рідна планета, - яка ти близька і яка далека! Коли б скоритись силі твого тяжіння і впасти просто вниз, мабуть, вистачило б години, щоб долетіти до тебе. Долетіти, спалахнути яскравим метеором в атмосфері і розвіятися назавжди... Але не зробиш навіть цього, бо судилась інша доля - довіку обертатись навколо тебе разом з штучним супутником - «Зорею Кейз-Ола».

Все нижче опускався диск планети, а разом з тим наближалася і «Зоря Кейз-Ола» - велетенський тороїд, надгризений бублик діаметром на кілька сот людських зростів.

В ободі колеса сяяли численні віконця. То були жилі приміщення інженерів та наглядців, майстерні, склади. Але ще більше вогнів виблискувало біля недобудованої частини тороїда. Там, у секторі БЦ, де ще вчора працював Айт, зараз прилаштовують і приварюють титанові листи обшивки.

Здавалося б, де ще знайдеш кращі умови праці, як у світі невагомості? Маючи точку опори, людина там вільно зрушить з місця океанський пароплав.

Але не заб'єш гвіздок у безповітряний простір, не простягнеш канат до поверхні Пірейї. І речі набувають влади над людьми.

Борсаються каторжники, вдягнені у незручні застарілі скафандри. Вони прип'яті двома-трьома тросами до різних точок штучного супутника, і це дає їм хоч якусь змогу пересуватись. Але треба ж і працювати. А якийсь там зварювальний апарат чи лист металу відплив трохи далі, ніж можна, і просувається все далі й далі - байдужий, безмежно далекий; манить і дразнить, доводить до шаленства.

Поспішай, каторжанине! Вигадуй все, що завгодно - проси допомоги у товаришів, шпурляй спеціальні гачки-захвати на мотузках, нарешті, хоч поламай закони фізики! - аби тільки схопив потрібний предмет та виконав денну норму. А не виконаєш - дадуть тобі два балони кисню замість п'яти, відбуксирують в «карцер» - у міжпланетний простір далеко за межами «Зорі Кейз-Ола» - та й лишать напризволяще.

- Почекайте, містере Кейз-Ол! - скрипить зубами Айт. - Ми розрахуємось за все!

Тільки де там - лічильник газометра показує «20». Лишився всього тільки один двадцятигодинний балон кисню, а треба було б ще стільки.

Айт прикрутив вентиль ще дужче. Настала межа, за якою йде задушення. Шістдесят годин - понад півдоби! - на отакому повітряному пайку... Цього не можна витримати!

І все-таки він витримував. Стогнав, часом непритомнів, смикався інстинктивно до вентиля, але відразу ж приходив до тями: ні, ні, треба жити! Треба жити!

В одну з таких хвилин Айтові здалось, що він почав марити: повз нього неначе хтось промчав на великій швидкості. Айт стріпнувся і визирнув у бічне віконце шолома. Ні, таки й справді: якийсь темний силует просувається поміж зірок, затуляючи їх собою. А ось блиснув вогник, - так, ніби на дуже короткий час увімкнули ракетницю скафандра. І разом з тим Айт помітив, що він сам трохи схитнувся. Що це могло бути?.. Може, наскочив якийсь крихітний метеорит? Але ні, не було чути удару.

Він занепокоєно оглядався в усі боки. Чекати на приємне не випадало. Може, наглядч Орт вирішив, що треба знищити ненависного каторжника негайно?

Так і є: силует, що промчав від «Зорі Кейз-Ола», тепер повертається назад.

Все ближче... ближче... Айт увімкнув кисень на повну силу і напружився. О, якщо вдасться схопитись за Орта, тоді все піде по-іншому!

Людина промчала зовсім близько від Айта і, пролітаючи, на мить увімкнула внутрішнє освітлення скафандра.

Ні, то був не Орт, а інженер Проут, - похмурий Проут, який нікому з каторжників не сказав ніколи жодного слова, але не вчинив і зла. Куди й чого носило його аж ген за межі звичайних трас «Зорі Кейз-Ола»?

(Закінчення - в наступному номері)

Микола ДАШКІЄВ

Малюнки О. ІЛЛЯШЕНКА

*(Уривок з науково-фантастичного роману
«Загибель Уранії»)*

Проут ще раз увімкнув внутрішнє освітлення. Він чомусь дивно скривився, хитнув головою... Може, то умовний знак?

Айт простежив за ним поглядом і раптом зойкнув: інженер тягнув за собою тонесеньку ниточку, сріблясту павутинку... а ця павутинка висить поруч! Але ні, їх дві: інженер Проут захопив Айта в петлю!

Коли б це вдень; коли б Пірейя не закрила сонячного світла, ці дві павутинки побачив би кожен яскравими лініями на тлі оксамитно-чорного неба. Зараз їх бачив тільки Айт, та й то лише тому, що на них виблискували вогні «Зорі Кейз-Ола».

Що замислив інженер Проут, - Айт не знав. Але, в усякому разі, оці ниточки-павутинки були тими рятівними канатами, які допоможуть перейти безодню, і їх треба забрати з собою, щоб не зрадити свого рятівника.

З величезною обережністю Айт схопився за одну з ниточок і ще обережніше почав намотувати її на рукав скафандра. Невагомість невагомістю, проте існує сила інерції:

якщо смикнеш раптово, то можна й порвати.

На кінці ниточки щось було - не масивне, бо Айт відчув дуже мале прискорення руху власного тіла, - але й не надто легке. Проте довелось намотати чимало нитки, аж доки предмет наблизився.

Балончик з киснем!

Айт зареготав. То був істеричний регіт, коли аж щелепи зводить судорога, а на очі навертаються сльози, - не від радості, а від раптового спаду напруження нервів.

До балончика був прикріплений цупкий клапоть паперу. Айт схопив його і, до болю напружуючи очі, прочитав при світлі далеких прожекторів «Зорі Кейз-Ола»:

«Нитка прив'язана до ракети-поштаря. Траскторію розраховано. Вас автоматично викине з парашутом над Монією. З'явиться: Дайлерстоун, Броклайн, 716, майстер Корк. Не баріться. Ваше загаяння - моя смерть».

О, Айт не став баритись, але й не квапився, щоб не увірвати свою єдину надію - тонісіньку павутинку з перлону.

Все ближче й ближче до «ракети-поштаря»... То невже ж тепер, в найостанніші хвилини, стане щось на перешкоді?!

Ні, Айтові щастило. Ніхто не перетнув йому шлях; ракета була прип'ята до причальної площадки, далеко від населеної частини штучного супутника, а вхідний люк корабля лишився незамкненим. Однак Айт перевів подих аж тоді, коли було закручено всі засувки і шлюзову камеру наповнило повітря.

Тепер він був у відносній безпеці. Його ніхто б не викурив з ракети ніяким способом: досить увімкнути автоматичні протиметеоритні кулемети, і вони розстріляють кожного, хто наблизиться до неї. Але й прискорити втечу інженер не міг. Тільки в цілком певний час з цілком певною швидкістю має вирушити ракета від «Зорі Кейз-Ола», щоб приземлитися в потрібній точці Пірейї. А до цього моменту, як показує індикатор на пульті керування, лишилось півгодини.

Ці півгодини коштували Айтові чи не стільки ж здоров'я, як і ті чотириста сімнадцять діб, які він пробув на «Зорі Кейз-Ола». Інженер зрозумів, що тільки чуже лихо допомагало йому досі: в кабіні плавали закривавлені бинти, а над пультом керування виблискував свіжим металом щойно заварений отвір. Мабуть, пілота поранив випадковий метеорит, що прорвався через загороджувальний вогонь кулеметів. Але пілот приїде до тьми або ж його замінить хтось інший - ракета не має права запізнюватись. І тоді...

Ще десять хвилин... Ну, швидше ж, швидше!

Айт скинув свій скафандр каторжника, переодягнувся в запасний, що призначався пілотові, витягнув з панорамного локатора стрічку з географічними картами всієї Пірейї - на той випадок, якщо розрахунок Проута буде невірним і доведеться приземлятися не в Монії, а десь в іншому місці, - і ліг у довгу, вузьку скриню, герметично відокремлену від кабіни.

Тепер все мали вирішувати автомати. Електронно-обчислювальні машини вестимуть ракету визначеним курсом і в потрібну мить викинуть на парашуті людину в скафандрі.

Може, це станеться надто рано, і тоді здійсниться мрія Айта - спалахнути метеором над рідною країною. Може, надто пізно, і він потрапить знову до рук поліції містера Кейз-Ола. Все залежало від волі машини.

Але чи має машина волю?.. В її кристалічних тріодах просто перебігали електричні заряди, розподіляючись тим чи іншим способом, покірні задалегідь складеній програмі. Вони скорялись волі, розумові, знанням інженера Проута, а визначали своєю взаємодією долю й життя інженера Айта, каторжника БЦ-105, який прагнув жити, щоб помститись і за себе, і за мільйони інших скривджених.

Ось і збігла остання хвилина - сто надзвичайно довгих секунд. Глухо загуркотів метал - це в камерах почався ядерний розпад. Інженер Айт посунувся назад; «ноги» його скафандра вперлися в стіну, ніби знову повернулася сила тяжіння.

Гуркіт все голоснішав. Для інженера Айта він звучав, як музика, як світлий гімн перемоги.

Каторжник БЦ-105 втік з найстрашнішої каторги, з якої досі ніхто втекти не міг!

* *
*

ЕКРАНЧИК погас. Павло схаменувся: що це він? Де це він?.. Куди подівся скафандр, чому замовкли двигуни?

Як з далекої-далекі подорожі, повертався він до навколишнього, до сприймання себе самого за Павла Седих, а не за інженера Аїта. І це повернення було небажаним, бо думки й поривання лишилися там, у ракеті-поштарі, що мчала зараз у стратосфері над Пірейєю, рятуючи каторжника БЦ- 105.

«Кінофільм» мешканців іншої планети захоплював глядача повністю, робив його найдійовішим персонажем.

Хотілося пити, але цікавість була сильнішою за спрагу. Павло знову натиснув на кнопку під екранчиком і...

...І над ним з гуркотом, з свистом промчало щось велике, розжарене до червоного.

Юнак відчував, що кудись падає, - падає довго, не розбираючи в абсолютній темряві, де небо, а де земля. Йому було жарко й задушно, до горла підступила нудота.

Та ось якась могутня сила смикнула його за пояс, почала запихати в скафандр так, що аж заболіли п'яти. Залізними лещатами стиснуло скроні. Гарячим туманом запнуло очі... То автоматично розкрився парашут, загальмувався рух і почала повертатись сила тяжіння.

Тіло стало незграбним, неслухняним. Важко було поворухнути рукою чи ногою - вони здавались налитими свинцем.

«Чи вірно ж розрахував траєкторію інженер Проут? - стурбовано думав Аїт. - Я не згорів, це вже добре. Але де доведеться приземлитись?»

Ракета-поштар, з якої його автоматично викинуто кілька хвилин тому, мабуть, вже брязнула на планету і перетворилась на шматки покрученого металу - ясно, що інженер Проут завбачливо вимкнув посадочні автомати. Дуже добре було б, якби вона згоріла дощенту або пірнула в море, - тоді не лишилося б ніякого сумніву, що каторжник БЦ-105 загинув при спробі втекти.

Швидкість руху поступово сповільнювалась. Парашут вже пронизав більшу частину атмосфери і тепер зустрічав значний опір повітря. Хмарна запона ще закривала землю, та ось впала й вона.

Вниз у темряві замерехтіли вогні. Вони то тяглись ланцюжками на довгі гони, то групувались в туманності. Освітлені автостради, які з цієї страшної висоти здавались тонюсними білими павутинками, тяглись аж ген за обрій - туди, де в небі палахкотіли заграви. І тільки ліворуч, в напрямі руху парашута, панувала темрява. Мабуть, там було море, ліс або пустеля.

«Так, це Монія... - думав Аїт. - Ніде немає такої густоти населення, як у нас».

Парашут зносило вітром до якогось селища. Зараз, після такої щасливої втечі, зустріч з будь-ким загрожувала найнеприємнішими наслідками, тому Аїт потягнув за стропа, прискорюючи спуск. Через кілька хвилин його ноги торкнулись землі.

Організм ще не при звичався до повернення сили ваги. Кожен рух вимагав великого фізичного напруження. Але баритись не можна було. Інженер швиденько відстебнув лямки парашута, скинув шолом скафандра і ліг, оглядаючи все довкола.

Було темно й тихо. Плюскотіли хвилі легенького прибою.

«Ну, друже Аїт, ось ти й приземлився... - сумно думав інженер. - Ось ти і в рідній країні... Рідна країна! - він гірко хитнув головою. - Проклята країна!»

Аїт пересунувся плазом на кілька кроків убік і, примостившись у неглибокій западині, увімкнув приймач скафандра.

- «Монія-у-чотири»... «Монія-у-чотири»... - почувся з навушників монотонний басовитий голос, а в паузах - співучий жіночий: - «Монія-бе-нуль».., «Монія-бе-нуль»...

Вся територія Монії, як і решти країн планети, була поділена на вузькі смужки, в межах яких постійно звучали гостроскеровані радіосигнали відповідних координатних станцій. Нумерація паралелей та меридіанів давала змогу легко орієнтуватись на поверхні Пірейї.

При світлі крихітної лампочки внутрішнього освітлення скафандра Аїт відшукав на захопленій з ракети картографічній стрічці ту точку, де приземлився.

Так, до столиці Монії зовсім близько - навіть пішки можна було б дійти додому менш як за добу. Але не існує того «дому». Нема й інженера Аїта. Є людина без імені, колишній каторжник БЦ-105, який чудом врятувався від смерті, що може спіткати його в першу-ліпшу мить знову.

Інженер зітхнув і повільно згорнув картографічну стрічку. Вона була вже непотрібна.

Паралель «У-4»!.. Ой, як запам'яталась Аїтові ця паралель! Здається, зовсім недавно вони з Мей заблукали на цій паралелі під час подорожі до Синього водопаду, і тоді Аїт переможно витяг з кишені портативний орієнтатор власної конструкції. То був його перший видатний винахід - електронно-обчислювальна машина з надзвичайно малими габаритами - і він пишався собою, приборігав прилад як приємний сюрприз коханій. Нагода випала така, що зручнішою їй не вигадаєш. Адже досить натиснути на кнопку - і, куди б не пішли вони з Мей, у них перед очима завжди буде якнайдетальніший план місцевості, бо на мікрофільмі апарата зафотографовано увесь Великий атлас Монії, а зображення карт пересувається автоматично, за сигналами координатних станцій.

Мей плескала в долоні. Вона враз забула про свій страх і вимагала забратись якнайдалі в ліс, заблукавши навмисне, щоб насправді пересвідчитись у бездоганній роботі апарата.

І вони таки заблукали. І вибрались знову. А на другий день...

Айт різко урвав спогади. Він заприсягнув сам собі ніколи не згадувати про те, що було потім. Не згадувати, аж доки помститься за розтопане щастя, за спаплюжені мрії. Мей більше не існує для нього. Не існує й минулого. Є тільки безрадісне сьогоднішнє, а в майбутньому - помста!

Айт глянув на годинник. Сімдесят друга година. До світанку ще далеко, та все одно слід забиратись геть від берега.

Він запхав у розколину в прибережних скелях парашут і скафандр, витрусив з кишень усякий дріб'язок, що тим чи іншим способом міг зрадити втікача, і старанно завалив схованку камінням. На спомин про каторгу Айт лишив тільки невеличкий відрізок перлонової павутинки, яка врятувала йому життя.

Посіпаки містера Кейз-Ола були настільки певні в неможливості втечі каторжан з штучного супутника, що навіть не потурбувались одягнути їх у картатий одяг в'язнів. На Айтові був комбінезон стандартного пошиву та пластмасовий брилик - звичайний одяг, що нікому не мулятиме ока.

Ще раз оглянувшись навколо, інженер обережно попрямував углиб країни. Якийсь час йому довелось дертись на скелі невисокого прибережного пасма, а потім він піднявся на плато, що залягало скільки сягало око.

То була гола, кам'яниста пустеля. Лише подеколи Айт натикався на поодинокі густі й низькі кущі, і тоді його ноги охоплювали довгі липкі пасма.

Вони відразу ж присмоктувались до пластмаси черевиків і гальмували ходу.

«Виявляється, тут ростуть гвіани... - стурбовано подумав інженер. - Треба пильнувати!»

Ці рослини пустель не гребували тваринною їжею, а деякі з велетенських форм були небезпечні навіть для людини: їхній отруйний сік паралізував нервові центри і спричинявся до важкого захворювання.

Можна було збочити праворуч - туди, де мерехтіли вогні селища і куди, певно, пролягала добра дорога, - та тільки Айт уникав потрапити будь-кому на очі. Найважчий шлях був для нього водночас і найбезпечнішим.

Коли головна стрілка годинника досягла дев'яносто шостої поділки, Айт вирішив перепочити. Кілька ковтків «рідини бадьорості» з передбачливо захопленої в ракеті фляжки повернули йому силу, проте він не квапився, чекаючи, доки розвидниться.

Кам'янисте плато лишилось позаду, а попереду видно було одну з найкращих місцевостей Піреї - так звану Долину Двох Сонць, де ніколи не буває зими, а м'який клімат сприяє розвитку найвибагливіших рослин.

Зараз, у цю передранкову годину, долина спала.

Тільки на обрії палахкотіли вогні Дайлерстоуна - велетенського міста, столиці Монії, та, власне, і всієї Заокеанської півкулі.

До Дайлерстоуна було ще далеко. Айт бачив сигнальні ліхтарі на верхів'ях телевізійних башт та реклами на горішніх поверхах хмарочосів.

А незліченні вогні, які сяяли при землі, тільки закривавлювали небо.

- Дайлерстоун... - пошепки промовив Айт.

Це було місто його юності, місто надій, які блиснули і згасли. Зараз навіть назва не викликала приємних чи співчутливих спогадів. Вона звучить сухо й байдуже, як дзенькіт сталевих монеток в руках касира «дальні для безробітних».

Над Дайлерстоуном з'явилося невеличке кілечко, схоже на велосипедне колесо. Воно швидко просувалося поміж зірок, немов котилося небозводом, пущене сильною рукою.

- «Зоря Кейз-Ола»... - гірко прошепотів Айт.

Він сів на землю, потім ліг горілиць, проводжаючи очима штучний супутник.

Здавалося б, не сумувати зараз, а радіти, що вирвався звідти. Та почуття - примхливі, не здобудеш влади над ними. Хай там що, а штучний супутник Пірейї - грандіозна, хвилююча споруда, про яку мріяли кілька поколінь вчених усієї країни. Та й хіба винен метал, що саме з нього викували кайдани?.. Коли б не Кейз-Ол, коли б «Зорю Кейз-Ола» не перетворили на каторгу, хіба відмовився б інженер Айт працювати там хай за чорнороба, хай хоч з трьома балонами кисню на добу?! Навіть у ці хвилини, коли легені ще не очунали після кисневого голодування, про «Зорю Кейз-Ола» згадується не з огидою, а з сумом. Він, Айт, власноручно зварював перші листи того величезного тороїда, який здається звідси жалюгідним перстеньком, і коли він і шкодує зараз про щось, - так тільки про те, що штучний супутник носить ім'я найненависнішої в світі людини.

«Зоря Кейз-Ола» піднялась майже в zenit. І назустріч їй зі сходу бігло багряне саяво. Саме в цю мить штучний супутник проходить над столицею Монії. Містер Кейз-Ол подбав навіть про те, щоб початок дня зв'язувався з його іменем. Тільки ні, згине трильйонер, забудуть про нього, а штучний супутник обертатиметься навколо планети вічно, і назвуть його люди «Світлою Ранковою Зорею»!

Інженер Айт підвівся і швидким кроком пішов уперед.

Що було потім...

***НАЙБАГАТША** людина капіталістичного світу Монії, некоронований імператор половини планети містер Кейз-Ол мріє знищити Союз Комуністичних Держав. Не маючи змоги виграти війну самотужки, він здатний, однак, спровокувати її, розв'язати, бо йому скоряється ціла армія інженерів і техніків; в його розпорядженні - атомні бомби, міжконтинентальні ракети і штучний супутник Пірейї.*

Інженер Айт, пробравшись до палацу трильйонера під виглядом служника, здобуває найсекретніші дані, що стосуються кривавого плану «Блискавка», а також викрадає магнітофонну катушку з записом наради мільйонерів, на якій було вирішено розпочати війну. Ці матеріали дають змогу прихильникам миру перетяти шлях війні. Підземна фортеця «Уранія», куди сховався містер Кейз-Ол, вибухає на власних бомбах. Трильйонера, який випадково врятувався при цьому, судить Міжнародний Трибунал Справедливості.

Твір відшукав Микола КОВАЛЬЧУК, 2014.